

From: Hans <hans.vonzeipel@gmail.com>
Sent: den 23 februari 2017 20:45
To: FI Registrator
Subject: Vinster i välfärden

Categories: Remisser

Hej!

Visst skall vi ha vinster i välfärden

I debatten om vinster i välfärden får man det intrycket att antingen har man vinstdrivande företag och får då valfrihet, frihet och effektivitet eller så går man tillbaka till den samhällseliga modellen där enbart kommuner driver skolor med ofrihet och ineffektivitet som följd. Där vill i varje fall vinstförespråkarna lägga debatten. Men debatten bör istället handla om, om man skall ha vinstuttag eller inte i välfärden. Det fanns en idé om att avregleringarna i välfärden skulle ge en mångfald utövare, med olika inriktningar och arbetssätt. De flesta tänkte sig idéburna aktörer och föräldrakooperativ. Men istället fick vi riskkapitalägda jättekoncerner.

Visst skall vi ha vinster i välfärden utan vinsttak men inte vinstuttag i välfärden. Veterligen finns det inget annat land i världen som har det system som Sverige har, att man låter vinstdrivande företag driva skolor. Ett vinstdrivande företags viktigaste uppgift är att gå med vinst och ge vinst till ägarna. Sedan kan andra krav komma in som att bedriva bra undervisning etc.

Men om man mäter kvalitén på de vinstdrivande skolornas undervisning, då kan man väl fortsätta som det är idag? Nej, det är skillnad på att mäta kvalitet när det gäller "hård" verksamhet som att bygga en skola och att mäta kvalitet när det gäller "mjuk" verksamhet som att bedriva undervisning i en skola. Det sistnämnda är mycket svårare att mäta. Vad skall man ha för kriterier på en bra skola? Elever och föräldrar nöjda? Betyg?

Det vi har sett, är att mätning av kvalitet urartat i för högt satta betyg och undvikande av att ta in barn med särskilda svårigheter bl.a. Dessutom skulle en noggrann kvalitetskontroll sannolikt fordra en stor och dyrbar byråkrati. Segregeringen inom skolområdet har också ökat till följd av att friskolor hittat vägar som gör att man kan ta in elever från socioekonomiskt starka grupper.

Om man skulle förbjuda vinstdrivande företag i Sverige, varför skulle då hela undervisningssystemet braka ihop? De som framför detta argument behöver komma med argument för detta. Det finns nonprofit-företag, stiftelser och organisationer som mycket väl skulle kunna ta över. I dessa företag kan man mycket väl tillåta vinster då de inte utdelas till några ägare utan pumpas tillbaka in i verksamheten. Skillnaden är att dessa organisationer inte har som mål att generera vinst utan att bedriva en bra verksamhet.

Om det är så att Sveriges modell är så framgångsrik i jämförelse med andra länder så borde ju andra länder ta efter så varför har inget annat land gjort detta? Inte ens i USA, kapitalismens förlovade land, finns det veterligen några vinstdrivande företag som driver skolor. I Chile gick man åt andra hållet, tog bort vinster på skolans område. Var det av dumhet eller såg man att det inte fungerade?

Vinstdrivande företag har ofta, för att kunna gå med vinst, varit tvungna att dra in på kostnader och det som man genererat vinst på har som regel inte varit att man har haft en smartare administration eller liknande, utan det har ofta varit att man haft färre behöriga lärare vilket bör ha påverkat kvaliteten, om man inte kommit på en genial lösning för att komma runt detta. Det finns ingen forskning som visar att kvalitén skulle öka med vinstdrivande företag.

Slutsatsen: Tillåt vinster i välfärden men inte vinstuttag. Inga vinstdrivande företag i välfärden men absolut icke vinstdrivande.

Ovanstående resonemang kan naturligtvis i stort också tillämpas inom andra verksamheter som vård och omsorg.

Hälsningar!
Hans von Zeipel